

Współczesna filologia wobec wyzwań rynku pracy i sztucznej inteligencji. Sprawozdanie z debaty naukowo-biznesowej (Łódź, 5 marca 2026)

Authors: Agnieszka Stawikowska-Marcinkowska, University of Łódź, Pomorska 171/173, 94-109 Łódź, Poland, e-mail: agnieszka.stawikowska@uni.lodz.pl
Jacek Makowski, University of Łódź, Pomorska 171/173, 94-109 Łódź, Poland, e-mail: jacek.makowski@uni.lodz.pl

Received: 23.3.2026

Accepted: 30.4.2026

1. Wprowadzenie

W dniu 5 marca 2026 r. na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Łódzkiego odbyła się debata pt. „Filolog a współczesny rynek pracy“, zorganizowana w ramach międzynarodowej interdyscyplinarnej konferencji naukowej SPECLANG 2026. Wydarzenie stanowiło część działań Rady Biznesu i Pracodawców Wydziału Filologicznego UŁ oraz wpisywało się w szerszy kontekst współpracy środowiska akademickiego z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Celem debaty było podjęcie refleksji nad relacją pomiędzy tradycyjnym modelem kształcenia filologicznego a zmieniającymi się wymaganiami rynku pracy. Dyskusja koncentrowała się szczególnie na roli kompetencji językowych w gospodarce globalnej, znaczeniu komunikacji międzykulturowej oraz wpływie dynamicznego rozwoju sztucznej inteligencji na zawody związane z językiem.

Debatę otworzyła prof. Ewa Kobyłecka-Piwońska (prodziekan ds. naukowych, projektów oraz współpracy międzynarodowej i z otoczeniem społeczno-gospodarczym) oraz główny organizator debaty dr Agnieszka Stawikowska-Marcinkowska (pełnomocnik dziekana ds. współpracy z biznesem i pracodawcami). Podkreślono aktualność i znaczenie podejmowanej problematyki i zwrócono uwagę, że filologia funkcjonuje dziś w warunkach intensywnej transformacji technologicznej i społecznej: „Filologia jest tradycyjnie kojarzona z językiem, kulturą i literaturą – i to pozostaje prawdą. Jednak w dzisiejszych czasach tej filologii przyszło istnieć w okolicznościach globalizacji, cyfryzacji i bardzo intensywnie rozwijającej się sztucznej inteligencji“.

Jednocześnie podkreślono, że mimo tych zmian kompetencje rozwijane w ramach studiów filologicznych zachowują fundamentalne znaczenie. W szczególności chodzi o zdolność komunikacji na wysokim poziomie, kompetencje międzykulturowe oraz umiejętność krytycznego myślenia. Jak stwierdzono podczas otwarcia debaty: „Potrzebna jest umiejętność komunikowania się na bardzo wysokim poziomie, potrzebna jest umiejętność prowadzenia dialogu międzykulturowego i ostatecznie także potrzebna jest umiejętność krytycznego myślenia. To wszystko wykształcenie filologiczne zapewnia“. Już na tym etapie wskazano również praktyczny cel spotkania, którym było wypracowanie rekomendacji dotyczących rozwoju programów studiów.

2. Uczestnicy i struktura debaty

Debatę moderował przedstawiciel sektora biznesowego Jan Fudali z Landi Sp. z o. o. (członek Rady Biznesu i Pracodawców Wydziału Filologicznego). W wydarzeniu uczestniczyli zarówno przedstawiciele środowiska akademickiego jak prof. Joanna Szczęk (Uniwersytet Wrocławski), prof. Joanna Kic-Drgas (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) i dr Magdalena Duś (Uniwersytet Jagielloński), jak również czynni zawodowo praktycy i przedstawiciele rynku pracy, reprezentujący sektor usług językowych, instytucje edukacyjne oraz międzynarodowe przedsiębiorstwa: Agnieszka Janczak i Marcin Jaworski (Toppan Digital Language), dr Kamil Łuczak (Philips), Ewelina Makowska-Florczak (Infosys), dr Elżbieta Tomasi-Kapral (Centrum Egzaminacyjne Instytutu Goethego w Łodzi) oraz Bożena Ziemińicz (British Centre). Wśród zaproszonych gości znaleźli się także przedstawiciele wielu ośrodków akademickich, a także reprezentanci biur tłumaczeń, centr szkoleniowych i egzaminacyjnych oraz przedsiębiorstw międzynarodowych. Prezentując strukturę spotkania, moderator debaty Jan Fudali podkreślił, że ma ona charakter dialogu pomiędzy różnymi środowiskami: „Spotkania Rady Biznesu i Pracodawców Wydziału Filologicznego to zawsze okazja do wymiany doświadczeń i refleksji, a przede wszystkim do swobodnej wymiany myśli pomiędzy uczestnikami“.

Struktura debaty została podzielona na kilka bloków tematycznych. Dyskusja dotyczyła przede wszystkim trzech głównych zagadnień:

- relacji pomiędzy tradycyjnym modelem filologii a oczekiwaniami pracodawców,
- znaczenia wielojęzyczności i kompetencji międzykulturowych,
- wpływu sztucznej inteligencji na zawody językowe.

Takie ujęcie problematyki pozwoliło na spojrzenie na współczesną filologię zarówno z perspektywy akademickiej, jak i praktycznej.

3. Filologia a oczekiwania rynku pracy

Pierwszy blok dyskusji poświęcono relacji między tradycyjnym profilem kształcenia filologicznego a potrzebami współczesnego rynku pracy. W trakcie debaty wielokrotnie

podkreślano, że kompetencje językowe pozostają jednym z kluczowych elementów funkcjonowania przedsiębiorstw działających w środowisku międzynarodowym.

Z perspektywy biznesu istotne znaczenie mają nie tylko umiejętności językowe w sensie technicznym, lecz także zdolność rozumienia kontekstu kulturowego oraz specyfiki komunikacji między różnymi środowiskami. Wskazywano, że w globalnych organizacjach kompetencje językowe często łączą się z umiejętnościami analitycznymi, mediacyjnymi i komunikacyjnymi.

Jednocześnie uczestnicy debaty zwracali uwagę na potrzebę większej integracji programów studiów z realiami rynku pracy. W szczególności wskazywano na znaczenie praktyk zawodowych, współpracy z przedsiębiorstwami oraz rozwijania kompetencji miękkich.

Warto podkreślić, że przedstawiciele biznesu nie postrzegali filologii jako kierunku oderwanego od rzeczywistości gospodarczej. Przeciwnie – podkreślano, że absolwenci filologii często posiadają kompetencje szczególnie cenione w organizacjach międzynarodowych.

4. Wielojęzyczność i kompetencje międzykulturowe

Drugim ważnym wątkiem debaty była rola wielojęzyczności i komunikacji międzykulturowej w środowisku zawodowym. W trakcie dyskusji podkreślano, że w wielu branżach język obcy nie jest już wyłącznie narzędziem komunikacji, lecz elementem budowania relacji biznesowych.

W szczególności wskazywano, że w kontaktach międzynarodowych kluczowe znaczenie ma rozumienie kontekstu kulturowego oraz zdolność adaptacji stylu komunikacji do różnych środowisk. Kompetencje te są rozwijane w trakcie studiów filologicznych poprzez analizę tekstów kultury, literatury oraz praktykę komunikacyjną.

Zwracano również uwagę, że w dobie globalizacji kompetencje językowe stają się elementem przewagi konkurencyjnej zarówno jednostek, jak i organizacji.

5. Sztuczna inteligencja a zawody językowe

Jednym z najbardziej dyskutowanych tematów była rola sztucznej inteligencji w obszarze pracy z językiem. Uczestnicy debaty zgodzili się, że rozwój technologii generatywnych znacząco zmienia charakter wielu zawodów związanych z językiem.

Jednocześnie kilkakrotnie podkreślano, że technologie te nie eliminują potrzeby kompetencji humanistycznych. Wręcz przeciwnie – w wielu przypadkach zwiększają znaczenie krytycznego myślenia, interpretacji oraz umiejętności oceny jakości komunikacji.

W dyskusji pojawiał się również wątek zmiany roli tłumacza oraz specjalisty językowego. Coraz częściej zadania te polegają nie tylko na samym tłumaczeniu, lecz także na zarządzaniu procesem komunikacji, redakcji tekstów czy adaptacji treści do różnych kontekstów kulturowych.

6. Wnioski, rekomendacje i perspektywy

Debata pokazała, że współczesna filologia znajduje się w punkcie dynamicznych przemian, ale jednocześnie posiada duży potencjał adaptacyjny. Kompetencje rozwijane w ramach studiów filologicznych pozostają istotne zarówno w sektorze edukacyjnym, jak i w gospodarce globalnej. Na podstawie dyskusji można wskazać kilka głównych wniosków:

- kompetencje językowe i komunikacyjne pozostają kluczowym elementem funkcjonowania organizacji międzynarodowych;
- rozwój sztucznej inteligencji nie eliminuje potrzeby kompetencji humanistycznych, lecz zmienia sposób ich wykorzystania;
- współpraca uczelni z biznesem powinna być rozwijana w sposób systemowy, obejmując między innymi wspólne projekty edukacyjne, praktyki zawodowe oraz konsultacje programów studiów.

W tym kontekście szczególnie istotna wydaje się kontynuacja dialogu pomiędzy środowiskiem akademickim a przedstawicielami rynku pracy. Zrelacjonowana debata stanowi przykład takiej współpracy oraz pokazuje, że wspólna refleksja nad przyszłością kształcenia filologicznego jest nie tylko możliwa, ale również potrzebna¹.

ZITIERNACHWEIS:

MAKOWSKI, Jacek, STAWIKOWSKA-MARCINKOWSKA, Agnieszka. „Współczesna filologia wobec wyzwań rynku pracy i sztucznej inteligencji. Sprawozdanie z debaty naukowo-biznesowej (Łódź, 5 marca 2026)”, *Linguistische Treffen in Wrocław* 29, 2026 (I): 597–600. DOI: 10.23817/lingtreff.29-40.

¹ Por. <https://www.uni.lodz.pl/aktualnosc/szczegoly/podsumowanie-debaty-filolog-a-wspolczesny-rynek-pracy>; https://www.linkedin.com/posts/commerzbank-branch-in-poland_talentbank-commerzbank-speclang2026-activity-7439604901451583488-PkoE?utm_source=share&utm_medium=member_android&rcm=ACoAAE_LOpQB27rzA1kDc-_Vaj-MIEOAXitmAndQ; www.facebook.com/speclang, data dostępu: 20.3.2026.